

TOP-5.3.1-16-BS1-2017-00003

Együtt a közösségért!

- helyi identitás és kohézió erősítése

(Battonya Város, Dombegyház Nagyközség,
Dombiratos Község, Kunágota Község,
Magyarbánhegyes Község, Magyardombegyház Község)

A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. A projekt rövid bemutatása

Projektünk egy közösségfejlesztő, közösségépítő program, mellyel elsősorban Battonya Város, Dombegyház Nagyközségen, Dombirtos Községen, Kunágota Községen, Magyarbánhegyes Községen, Magyardombegyház Községen élőkét próbáljuk az elkövetkezendő időszakban képessé tenni arra, hogy a saját kis közösségükben programokat, családias hangulatú délutánokat, tudjanak megvalósítani. A helyi identitás erősítése érdekében közösségfejlesztési folyamatok megvalósítását tűztük ki célul. A projekt alcélja, hogy eme közös célok mentén tudjanak gondolkozni

és tevékenykedni, annak érdekében, hogy lakókörnyezetük, lakóközösségük élhetőbbé váljon, és helyben hozzá tudjanak jutni a saját igényeiknek megfelelő kulturális és szabadidős programokhoz. A szakmai közösség fejlesztése a helyi erőforrások erősítése és cselekvőképességének növelése érdekében a projekt a következő elemeket tartalmazza: stratégiai dokumentumok megújítása, képzések szervezése a helyi közösségnek, tapasztalatcsere biztosítása, szakemberek képzése, valamint a lakosság közbiztonságának és közlekedésbiztonságának javítása érdekében a projekt bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő- és közlekedésbiztonsági programokat is magában foglal a helyi igényeknek megfelelően.

Továbbá a megvalósítás során kiemelt feladat a projekt által érintett térség közösségi tevékenységének történeti feltárása és a lakosság számára elérhetővé tétele elsősorban a közművelődési, muzeális és könyvtári intézmények, valamint a projekt célkitűzései által érintett egyéb intézmények, szervezetek együttműködésével.

A történeti feltárás célja a működési tapasztalatok, közösségi feladatok, értékek, jó gyakorlatok feltárása, bemutatása és megőrzése a kontinuitás fenntartása és új értékek létrehozásának elősegítése érdekében.

A résztvevő települések közösségi életének feltárásában a tervezés kezdetétől minden szereplő (önkormányzat, civil szervezetek és magánszemélyek) érdemben részt vesznek. További cél a helyi közösségek segítése abban, hogy a feltároló lehetőségeket megismerhessék és a helyi igények, szükségletek a felszínre kerüljenek. A helyi, valós igények megfogalmazását követően, az érintettek további támogatása abban a folyamatban, hogy a megvalósítás során tevékenyen járuljanak hozzá a helyi értékek, hagyományok feltáráshoz, a társadalmi kérdések megoldásához, a helyi kulturális élet gazdagabbá tételéhez, a települések vonzerejének növeléséhez, az ott élők jólétéhez.

A lebonyolítás tervezett ideje: 2018.09.01 – 2022.11.30. A lebonyolításhoz szükséges közösségi tervezés egyik feltétele közösségi interjúk készítése és annak elemzéséből származó eredmények felhasználása. **A közösségi interjúkról**

A feladatok előkészítése után elkezdődtek a közösségi interjúk megvalósítása. 30 közösségi interjú került elkészítésre a települési humánszolgáltatói intézmények, a települések civil szervezeteinek és a települések közművelődési intézményeinek képviselőinek körében. Az interjúk három komplex kérdésből álltak. Ezek:

1. Mit jelent az Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)
2. A településen mi az, amin változtatna és hogyan?
3. Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

2. Az interjúk elemzése

Anonim módon lehetett válaszolni az interjú kérdésekre, mellyel bátrabban, őszintébben nyilváníthatták ki véleményüket a megkérdezettek. A kérdések összeállítását a közösségi interjúk, a beszélgetések során kialakított kérdésekre, a helyi igényekre alapozva építettük fel, közösen.

A Mit jelent az Ön számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?) kérdésre a 30 megkérdezettből 27-en a következő válaszokat adták:

1. „...Jó itt az élet. Lehetőségek és kihívások egyaránt akadnak...”
2. „...A településen mód van a civilszervezetek szerveződésére és működésére. A civilszervezeteket az önkormányzat anyagiilag és erkölcsileg is támogatja...”
3. „...Előny a kisközösség, nyugodt az élet. Az infrastruktúra fejlődésre szorul. A kulturális életet lehetne fejleszteni...”
4. „...Szeretem az itt élő embereket. Az infrastruktúra fejlesztésre szorul...”
5. „...Családias a település arculata, nyugalmas vidéki élet jellemzi a települést. Hátrány, hogy messze van a település a nagyobb városoktól...”
6. „...Nagyon jó minőségűek a termőföldek. Hátrány, hogy messze vannak a nagyobb városok és az utak minősége rendkívül rossz...”
7. „...Szeretek itt élni és dolgozni, hátrányt nem tudok. A család és az itt élő emberek összetartozása jellemzi a települést...”
8. „...Csend, nyugalom, biztonság. Kevés munkalehetőség, messze vannak a nagyobb városok, a kulturális lehetőség csekély...”
9. „...Helyi összefogás, a kohézió igen magas. Hátrány, hogy megváltozott a közösségi összetétel, nagy az elvándorlás és a munkanélküliség...”
10. „...Nyugalom, csend, tiszta levegő, családias környezet. Néha hátrány, hogy mindenki ismer mindenkit...”
11. „...Előny a kis közösség, nincs nyüzsgés. Messze vannak és nehezen elérhetőek a nagyobb városok...” „...Hagyományok megmaradtak, ápolják a lakók. Lokálpatriotizmus jellemzi az itt lakókat...”
12. „...Családias település, de sajnos nagy az elvándorlás és a munkanélküliség...”

- 13., ...*Családias hangulatú a település, azonban nehezebben motiválhatók az emberek a közösségi életben való részvételre...*”
- 14., ...*A rohanó világban ezeken a kis településeken kicsit lassíthat az ember. Hátrány, hogy Békés megyében az egyik legkisebb település a miénk...*”
- 15., ...*Közvetlenek az emberek egymással. Hátrány is a közvetlenség, hiszen jobban belelátnak egymás életébe...*”
- 16., ...*Emberszeretet jellemzi településünket. Sajnos sok a romos, elhanyagolt ingatlan...*”
- 17., ...*A jó, hogy részese vagyok, a rossz, hogy lassan vége...*”
- 18., ...*Több nemzetiség egyetértésben él a településen, magas színvonalú a kulturális élet, nagyon jók a közösségformáló rendezvények...*”
- 19., ...*Nyugodt, csendes település...*”
- 20., ...*Csendes, nyugodt, biztonságos település. Sok összetartó kisközösség működik, de nehezen nyitnak egymás felé...*”
- 21., ...*Elfogadók és befogadók az emberek. Biztonságos, nyugodt élet. Hátrány a munkanélküliség, a lakosság szám csökkenése, a képzetlenség...*”
- 22., ...*Szép a földrajzi környezet, azonban az épített környezet már nem. Jó a levegő, nyugalmas helyen élünk. Hátrány a településnek, hogy rosszak a közlekedési viszonyok, nagy a munkanélküliség...*”
- 23., ...*Előny a kis település, hiszen ismerik egymást az emberek, ugyanakkor hátrányt is jelent, kevés a tömegbázis...*”
- 24., ...*Az emberek közvetlenek egymással. Rossz, hogy nagy részük céltalan, meg vannak keseredve. Kevés az áru, a szolgáltató, nehéz közlekedés mellett kell átmenni nagyobb településekre...*”

25.,...*Köszönnek egymásnak az emberek, a vallási hovatartozást tiszteletben tartják és gyakorolják. Hátrány a növekvő széthúzás...*”

26.,...*Szép a földrajzi környezet. Hátrány a növekvő leszakadás: infrastruktúra, egészségügyi ellátás, munkanélküliség, szolgáltatások hiánya, kulturális élet...*”

Három válaszadó nem tartotta magát teljesen érintettnek a kérdésre vonatkozóan, mivel a munkahelyük köti őket a településhez, lakóhelyük másik településen van.

A válaszok rávilágítottak arra, hogy a települések legelőnyösebb tulajdonságai közé tartozik a nyugodt, biztonságos környezet, valamint a földrajzi és természeti értékek, illetve a helyi értékek és hagyományok ápolása. A földrajzi- és épített értékek között sorolják fel a következőket:

- battonyai Kráter-tó,
- dombiratosi Sissi-tölgyek,
- Gulyagyep,
- kunhalmok,
- magyardombegyházi Cikó-halom
- Purgly-majori védett kocsányostölgy,
- Sziondai gyep
- tompapusztai löszgyep.

Épített értékek:

- A településeken lévő hagyományos gazda-, polgári- és parasztházak,
- battonyai Korona Szálló és kaszinó egykori épülete,
- battonyai Római Katolikus Szentháromság Templom,
- battonyai Szent György Román Ortodox Templom és orgonája,
- battonyai Szent Miklós Görög Katolikus Templom,
- battonyai Szerb Ortodox Templom,
- dombegyházi Birtokkereszt,
- dombegyházi Nagykereszt,

- dombegyházi Nyéki-Kastély,
- dombegyházi Szent István Király Római Katolikus Templom,
- dombiratosi magtár,
- dombiratosi Szent Anna Katolikus Templom,
- dombiratosi Szent Anna Római Katolikus Templom,
- határ keresztek,
- köztéri szobrok és emlékművek,
- kunágotai zsidó temető,
- magyarbánhegyesi Evangélikus Társegyházközség Templo-
ma,
- magyarbánhegyesi Szűz Mária neve Római Katolikus Temp-
lom,
- Molnár-C. Pál-emlékház, Battonya.

A hagyományok ápolását, a helyi identitás erősítését szorgalmazó kulturális értékek között említik a válaszadók a következőket:

- falunapok,
- hagyományőrző programok,
- népi mesterségek bemutatása,
- művészeti rendezvények,
- irodalmi rendezvények,
- határon átnyúló testvértelepülési kapcsolatok,
- helytörténeti kutatások,
- honismereti gyűjtemények,
- települési búcsúk,
- történelmi- és ismeretterjesztő előadások,
- ünnepek köré épülő programok.
- Szűkebb értelemben:
 - Bessenyei Antal emléktúra - Magyarbánhegyes
 - Elszármazottak találkozója – Magyarbánhegyes
 - Halmok közti sokadalom – Dombegyház
 - Lovasnapok – Kunágota
 - Molnár-C. Pál festőművész állandó kiállítása - Battonya
 - Szent Mihály napi tűzugrás – Kunágota

Összességében elmondható, hogy a megkérdezettek mindegyike szeret a lakóhelyén élni, magáénak érzi a helyi identitás erősítését és a közösséghez való tartozás fontosságát.

A válaszadók legnagyobb mértékben a helyi identitás erősségét említik legfőbb települési értéküknek, mint a közös cselekvés és a közös értékek iránti fogékonyságukat és azok megőrzésének jelentőségét.

Jellemzően hátrányként vázolták fel a megkérdezettek, a magas munkanélküliségi mutatókat és a térségre jellemző társadalmi-, gazdasági leszakadással kapcsolatos negatív hatásokat.

A településen mi az, amin változtatna és hogyan? kérdésre jellemzően az alábbi válaszokat adták a megkérdezettek:

1. „...*A lakosság egy részének mentalitásán kellene változtatni...*”
2. „...*Intenzívebbé kellene tenni a közösségfejlesztési tevékenységeket, szorgalmazni a munkahelyteremtést...*”
3. „...*A gazdasági egységeknek jobban hozzá kellene járulniuk a helyi viszonyok javításához...*”
4. „...*Infrastruktúra fejlesztése. Nem nyitottak az emberek az új dolgokra, ezen kellene változtatni elsősorban...*”
5. „...*Látásmód, mentalitás, ismeretek szerzése...*”
6. „...*Kommunikációs csatornákon változtatni, az intézmények között...*”
7. „...*Élhetőbbé kellene tenni a települést, infrastruktúra fejlesztése: például az utak felújítása, építése, járdák felújítása, középületek korszerűsítése. Munkahelyek teremtése. Helyi emberek mentalitásának, megszokott életvitelének megváltoztatásának szorgalmazása...*”

8. „...Egy-két épület felújítása a település központjába és ezek beillesztése a környezetbe...”
9. „...Az emberek hozzáállásán és egymáshoz való viszonyán kellene változtatni...”
10. „...Az úthálózat korszerűsítése, munkahelyek teremtése főként a mezőgazdaságra és állattenyésztésre épülve, mivel jó a termőföld minősége. Ezeket pályázatok benyújtásával lehetne elérni...”
11. „...Települési arculat szebbé tétele. Romos házak lebontása...”
12. „...Szabadidős tevékenység megszervezése. Emberek ösztönzése a közösségi programokra...”
13. „...Kommunikációs csatornák mélyítése, ezen szeretnék változtatni...”
14. „...Települési kép kialakítása. Elhanyagolt porták rendbetétele. Tájéképek kialakítása...”
15. Az emberek közötti kapcsolatok fenntartása, fejlesztése, javítása érdekében programok szervezése.
16. „...Munkahelyek teremtése nagyon fontos lenne, mivel sok ember, aki talál munkát annak is vidékre kell mennie, hogy dolgozni tudjon...”
17. Sajnos nincs lehetőség a kezünkben, amit falu szinten meg tudnánk oldani. Ehhez komoly támogatások kellenének felsőbb szervektől...”
18. „...A biztonságosabb közlekedés érdekében szükség lenne kerékpárútra, illetve a kulturáltabb szórakozóhelyekre...”
19. „...Kevés a kulturális lehetőség, mint pl. mozi, színház, nincs étterem...”
20. „...Idős embereknek szüksége lenne a környezetük, udvaruk rendbetételére. Több köztéri szemetes elhelyezése segítené a rendezett környezet kialakításában...”
21. „...Közösségek, civilek összefogása...”

- 22., ...*Személyes gondoskodás és kapcsolat a hátrányos helyzetűekkel...*”
- 23., ...*Öngondoskodás kialakítása...*”
- 24., ...*A kultúrára való érzékenység kialakítása...*”
- 25., ...*Önértékelési-, önismereti kurzusokkal lehetne szorgalmazni a lakosság megváltozott mentalitásának javításán...*”
- 26., ...*Fiataloknak munkahely és kulturált szórakozási lehetőség...*”

A válaszadók többsége a munkanélküliségi negatív mutatókon változtatna, ennek első lépéseként az öngondoskodás kialakítását jelelték meg.

Az infrastrukturális fejlesztés a közösségi és gazdasági fellendülést szorgalmazná. A településeken lévő közművelődési tevékenységeket erősítenék a válaszadók, fiatalok bevonásával, civilek összefogásával és szakmai konzultációkkal egybekötött stratégiák kialakításával.

Továbbá jellemző az interjúválaszok között az a megállapítás, hogy a települések által nyújtott közművelődési eseményekre csak egy bizonyos számú csoport vonható be. Ez a fajta érdektelenség lassan, évtizedek alatt alakult ki.

A közösség fogalom, mint társas struktúra igen széleskörű, azonban minden szintjén és annak struktúrájában érezhető a hanyatlás. A mai szubkulturális rétegződés miatt óriási lett a szakadék az egyéni- (individuális) és az osztálytársadalmi (objektív) kultúra között. A települések széleskörű ön-promóciója és az identitás újraértelmezése egyre fontosabbá válik, hiszen hatással van a helyi közösségek szerveződésére és az identitás formálódására is. A közösségek folyamatosan csökkentik a társadalmi hiányokat és fejlesztik a társadalmat, teljesebbé teszik maguk, résztvevőik és környezetük életét is.

A változásokra minden tekintetben a személyes feladatvállalást említették az interjúalanyok, melyek az önkéntességre épülő települési közösségfejlesztést jelentik.

Az Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz? kérdésre minden tekintetben a személyes feladatvállalást említették az interjúalanyok, melyek az önkéntességre épülő települési közösségfejlesztést jelentik:

1. „...*A fiatalok játékos nevelése a jóra, önmagukért és családjukért. Ne csak létezzenek, hanem éljenek is...*”
2. „...*Nyilvánvalóan a saját szakmai ismereteim felhasználásával: közoktatási és közművelődési ismeretek és készségek átadásával tudnám és tudom is segíteni az itteni munkát...*”
3. „...*Programok szervezése, összefogás lehetőségének megteremtése...*”
4. „...*Önkéntes munka felkarolása...*”
5. „...*Szakmai tapasztalattal, folyamatos munkával. Párbeszéd a település lakosságával...*”
6. „...*Rábeszélném az embereket, hogy együtt tegyünk a falu arculatának javításáért...*”
7. „...*Civil kezdeményezést bármikor támogatok mind anyagiilag, mind humán erőforrással...*”
8. „...*Megismertetném az emberekkel a természetet...*”
9. „...*Sok évi tapasztalatom van a mezőgazdasági termelésben ezért tanácsokat tudnék adni a mezőgazdasági munkákban...*”
10. „...*Emberi összefogás. Társadalmi munkával tudnék hozzájárulni...*”
11. „...*Emberek szemléletmódját kellene megváltoztatni, egymáshoz való viszonyukat...*”
12. „...*Ünnepségek szervezésének segítése...*”
13. „...*Közösségszervezéssel...*”
14. „...*Humán erőforrással...*”
15. „...*Embereket tudnék integrálni a munkahelyekre...*”
16. „...*A programokon való részvétellel...*”

- 17.,...*A lehetőségek folyamatos nyomon követésével...*”
- 18.,...*Emocionálisan. Ami belőlem sugárzik, azt a pozitívumot sugározom. Minden olyan lehetőséget megragadni a pozitív változáshoz. Pozitív szemlélet átadása, mert a társadalom mély apátiában van. Célt adni az életnek...*”
- 19.,...*A pedagógusként végzett munkámmal...*”
- 20.,...*Felhívnám a fiatalok figyelmét a településsel szembeni kötelesség- és felelősségvállalásra. Ráirányítani a fiatalok figyelmét a település értékeire és tegyenek annak megóvása érdekében...*”
- 21.,...*Öngondoskodás kialakításának felkarolása...*”
- 22.,...*Sporttevékenység folytatásával példamutatás és arra való buzdítás...*”
- 23.,...*Programszervezés...*”
- 24.*Hagyományaink bemutatásának segítése.*
- 25.,...*Településünk hagyományainak, értékeinek bemutatása...*”

Az interjúk eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy települési-intézményi szinten igen nagy a cselekvési hajlandóság a közösség fejlődése érdekében. Jellemző a közösségi szempontú gondolkodás, erre az irányba mozduló kapcsolattartás és összefogás.